

SMOG W ETERZE

czyli co powinniśmy wiedzieć o czystym powietrzu



Ogrzewanie po nowemu
to Twoje oszczędności
i wspólne czystsze powietrze!



Jeśli jesteś właścicielem domu
jednorodzinnego – skorzystaj
z rządowego programu dotacyjnego!

Mazowsze.
serce Polski

Mazowsze » do organizacji
pozarządowych »

Juventa
Mazowsze

Wydawnictwo wydane w 2024 roku przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej "JUVENTA MAZOWSZE",
09-400 Płock, ul. Bielska 57A, juventamazowsze@gmail.com w ramach realizacji projektu
pn. „SMOG w eterze – akcja informacyjno-edukacyjna w zakresie ochrony powietrza” Zadanie publiczne sfinansowane
ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Czy wiesz co to jest PROGRAM „CZyste Powietrze” i Uchwała Anty-smogowa?

Czy Cię dotyczą, co Ci dają i jak z nich skorzystać?

Jak zadbać o domowy budżet i mniej płacić za ogrzewanie
oraz żyć komfortowo w zdrowym środowisku?

Jeśli nie wiesz, wszystko wyjaśni Ci poniższa broszura.



Według szacunków w województwie mazowieckim jest ponad 580 tysięcy urządzeń grzewczych do wymiany, z czego 330 tysięcy to tak zwane kopciuchy, na których wymianę czas minął z końcem 2022 roku.

Główną przyczyną złego stanu powietrza na Mazowszu jest emisja pyłów i gazów z domowych pieców grzewczych i transportu. Dlatego od kilku lat ciągle słyszymy o **uchwale anty-smogowej** i konieczności dbania o czyste powietrze. Z jednej strony dowiadujemy się o możliwościach wsparcia, pomocy finansowej, konsultacjach, a z drugiej o zakazach, nakazach i grożących nam karach i grzywnach. Nie jest łatwo odnaleźć się w tym natłoku informacji i odszukać najważniejsze, które dotyczą nas, naszego otoczenia i gospodarstwa domowego.

Samorząd Województwa Mazowieckiego w 2017 r. przyjął **Uchwałę anty-smogową**, znowelizowaną 26 kwietnia 2022 r. (nowelizacja weszła w życie 14 maja 2022 r.), wprowadzającą zakazy związane z ogrzewaniem domów i mieszkań paliwami stałymi oraz nakaz wymiany nieekologicznych kotłów na paliwa stałe. Na Mazowszu już widzimy jej pierwsze pozytywne efekty!

Ale to nie wszystko, jest jeszcze wiele do zrobienia, dlatego wspólnie działamy dalej. Pamiętaj, że i Ty możesz zadbać o powietrze! A zdrowe powietrze ma WIELKIE znaczenie.

Cały czas jako społeczeństwo mamy jeszcze małą wiedzę na temat szkodliwości spalania odpadów i paliw stałych na jakość powietrza i nasze zdrowie. Wielu z nas nie chce zmieniać systemów grzewczych na mniej emisyjne, obawiając się wysokich kosztów ich zakupu, montażu i eksploatacji. A uzyskanie dotacji wydaje się bardzo skomplikowane.

Jeśli mieszkasz w domu jednorodzinnym na Mazowszu, z broszury dowiesz się co możesz zrobić, by ratować nasz region – Twoje zdrowie i miejsce do życia. Nie wystarczy nam pomoc samej przyrody, która też zmaga się z zanieczyszczeniami powietrza. Ciepłe zimy w ostatnich kilku latach pozwoliły na słabsze ogrzewania domów, a co za tym idzie zmniejszyły emisję zanieczyszczeń z indywidualnych źródeł grzewczych. Ale to nie wystarczy.

Program dotacyjny „Czyste Powietrze” ma na celu wsparcie finansowe mieszkańców w wymianie w domach jednorodzinnych starych i nieefektywnych urządzeń grzewczych na paliwo stałe, na ekologiczne i bardziej oszczędne. Nowe urządzenia zużywają mniej energii, co pociąga za sobą mniejsze koszty ogrzewania. Poza tym są łatwiejsze w obsłudze niż stare, i estetyczniejsze, co dodatkowo zwiększa komfort życia i wygodę mieszkańców.

Co muszę wiedzieć o UCHWALE ANTYSMOGOWEJ

Uchwała antysmogowa, przyjęta przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w 2017 r. (znowelizowana 26.04.2022 r.), to akt prawa miejscowego obowiązujący wszystkich mieszkańców, samorządy i podmioty gospodarcze działające na Mazowszu. Dzięki jej regulacjom będziemy mieli coraz bardziej czyste powietrze. Ograniczenia i zakazy wynikające z uchwały dotyczą wszystkich użytkowników urządzeń spalających paliwa stałe o mocy do 1 MW (pieców, kominków i kotłów, w tym w zestawach zawierających kotły, ogrzewacze, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne). Uchwała określa wymagania eksploatacyjne nowych urządzeń grzewczych, wprowadza przepisy przejściowe dla istniejących instalacji niespełniających wymagań oraz zakazuje stosowania paliw złej jakości. Pozwala na użytkowanie kotłów na paliwa stałe, ale odpowiedniej klasy.

Czy dotyczy mnie uchwała antysmogowa?

Tak, jeśli na terenie województwa mazowieckiego masz w domu jednorodzinnym lub firmie instalację grzewczą na paliwa stałe (piece, kominki, kotły i ogrzewacze) o mocy do 1 MW.

Co mi daje uchwała antysmogowa?

Uchwała wyeliminuje spalanie złej jakości paliw w przestarzałych kotłach, co poprawi jakość powietrza, a tym samym nasze zdrowie i środowisko naturalne.

UCHWAŁA ANTYSMOGOWA

Poznaj ważne daty i zapisy wprowadzające obowiązek wymiany „kopciuchów” na piece nowej generacji.

od 11.11.2017

- » nowo montowane kotły muszą spełniać wymogi ekoprojektu
- » kotły klasy 5 (norma PN-EN 303-5:2012) można użytkować do końca ich żywotności

od 01.07.2018

- » zakaz palenia w kotłach, piecach i kominkach: mułłów i flotokonzentratów węglowych (mieszanek z ich wykorzystaniem), węgla brunatnego (paliw stałych z jego wykorzystaniem), węgla kamiennego (sympki o uziarnieniu 0–3 mm), paliw zawierających biomasę (wilgotność powyżej 20%, np. mokre drewno)

od 01.01.2023

- » zakaz użytkowania kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3, 4 i 5 (norma PN-EN 303-5:2012)
- » zakaz montażu kotłów na paliwa stałe (w tym biomasę) w nowych budynkach (dla których wnioski o pozwolenie na budowę lub zgłoszenie złożono po 01.01.2023), gdy istnieje możliwość techniczna podłączenia do sieci ciepłowniczej
- » zakaz używania kominków nie spełniających wymogów ekoprojektu lub nie posiadających urządzeń ograniczających emisję pyłów spełniających wymogi ekoprojektu

od 01.01.2028

- » zakaz użytkowania kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 i 4 (norma PN-EN 303-5:2012) (WYJĄTEK: kotły klasy 5 zainstalowane przed 11.11.2017 oraz kotły i kominki spełniające wymogi ekoprojektu zainstalowane do 01.06.2022 w istniejących budynkach – można w nich palić węglem do końca ich żywotności)



Co oznaczają wymagania ekoprojektu?

Ekoprojekt ma na celu zmniejszenie zużycia paliwa i redukcję zanieczyszczeń emitowanych przez urządzenia grzewcze (kotły i ogrzewacze, w tym kominki). Jego wymogi są jednolite w całej UE i określają dla tych urządzeń minimalne normy emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Jak mogę sprawdzić klasę kotła?

Klasa 3, 4 i 5 kotła (norma PN-EN 303-5:2012) oznacza ilość zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Kotły klasy 5 są najmniej szkodliwe, dużo gorsze parametry mają kotły klasy 3 i 4.

Certyfikat kotła i zgodność z wymaganiami ekoprojektu musisz sprawdzić u sprzedawcy lub producenta. Informacja o klasie kotła znajduje się na tabliczce znamionowej i w instrukcji obsługi. Jeśli jej nie ma – kocioł nie spełnia kryteriów żadnej z klas. Pamiętaj że jest zakaz sprzedaży i użytkowania kotłów na paliwo z rusztem awaryjnym.

Uwaga na kary

Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej obejmuje urządzenia grzewcze i paliwa. Użytkownicy instalacji naruszający przepisy mogą być ukarani grzywną **do 5000 zł** lub mandatem **do 500 zł**. Udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli jest przestępstwem zagrożonym karą aresztu (zgodnie z art. 225 kodeksu karnego).

Kontrole w zakresie przestrzegania zapisów, będą prowadzić: wójt, burmistrz i prezydent miasta, pracownicy urzędów miejskich i gminnych, straż gminna, policja lub Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Straż gminna i miejska do kontroli może używać specjalistycznych dronów.

Poza tym spalanie odpadów to według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, co najmniej wykroczenie karane mandatem **do 1000 zł**.

Czym mogę palić w piecu na paliwo stałe?

W kotle, piecu i kominku na paliwo stałe możesz palić paliwem dobrej jakości: węglem kamiennym (w gminach w których nie jest zakazany), pelletem, brykietem, biomasą drzewną i drewnem sezonowanym (drewno drzew liściastych – buk, brzoza, dąb, grab – przechowywane z dostępem powietrza, zabezpieczone przed deszczem i śniegiem).

TO WAŻNE: kupuj paliwa certyfikowane z wiarygodnych źródeł i odpowiednio do urządzenia grzewczego, dbaj o stan instalacji spalania, regularnie czyść urządzenie grzewcze i przewody kominowe, zapewnij wentylację w kotlewni.

Czy zamiast wymiany urządzeń mogę założyć elektrofiltr?

Montowanie elektrofiltrów przy bezklasowych kotłach i piecach ogrzewających cały dom jest nieuzasadnione technologicznie, ekonomiczne i nieskuteczne. Mazowiecka uchwała antysmogowa nie zabrania stosowania w indywidualnych instalacjach grzewczych urządzeń redukujących emisję szkodliwych substancji wprowadzanych do powietrza. Co więcej, w przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, w szczególności kominków, dopuszczalne jest stosowanie tego typu rozwiązań w instalacjach już użytkowanych, których z różnych przyczyn nie można wymienić na nowe, zgodne z wymogami ekoprojektu (pod warunkiem, że wymagania te zostaną spełnione).

A co z sauną, balią ogrodową i wędzarnią?

Sauny i balie ogrodowe opalane drewnem obejmuje uchwała antysmogowa, dlatego muszą spełniać wymogi ekoprojektu. Wędzarnie wykorzystywane na użytek własny, służące do konserwacji żywności dymem, nie podlegają pod uchwałę antysmogową.



PROGRAM OCHRONY POWIETRZA

Sejmik Województwa Mazowieckiego 08.09.2020 r. podjął uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim o przekroczonym dopuszczalnym poziomie zanieczyszczenia. Program wskazuje działania niezbędne do poprawy jakości powietrza i kto odpowiada za ich wdrożenie. W związku z utrzymującym się przekroczeniem norm jakości powietrza w województwie w latach 2021–2022, **21 listopada 2023 roku przyjęto aktualizację programu.**

W każdej gminie:

- » ekodoradca
- » analiza ubóstwa energetycznego
- » pośrednictwo i doradztwo w uzyskiwaniu dofinansowania
- » obowiązkowe akcje edukacyjne
- » zwiększenie o 30% liczby kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej
- » egzekwowanie zakazu spalania odpadów
- » promocja niskoemisyjnych źródeł ciepła i źródeł energii odnawialnej
- » informacje o jakości powietrza i możliwości zgłoszenia ekointerwencji na stronie internetowej gminy
- » tworzenie międzygminnych centrów doradztwa

Ekodoradcy bezpośrednio pomagają mieszkańcom w wyborze rozwiązań energetycznych i ekologicznych. Wspierają działania związane z oszczędzaniem energii, poprawą efektywności energetycznej budynku i termomodernizacją, uzyskaniem dofinansowania, planowaniem i zarządzaniem budżetem domowym. Szczególną opieką otaczają osoby niesamodzielne i o ograniczonej mobilności oraz zagrożone lub dotknięte ubóstwem energetycznym, na których identyfikację pozwoli oszacowanie skali zjawiska **ubóstwa energetycznego** w gminie. W gminach zwiększono też minimalną liczbę **obowiązkowych akcji edukacyjnych** (minimum po 1 akcji dla: użytkowników urządzeń grzewczych, dzieci, seniorów).

Działania te wspiera projekt unijny Mazowsze bez smogu:

całkowita wartość

169 485 562 zł.

Jego liderem jest Województwo Mazowieckie.



PROGRAM „CZYSTE POWIETRZE”

Ważne terminy

program realizowany jest w latach 2018–2029

**od 14.06.2024 – wybór pomp ciepła, ekologicznych kotłów na biomase i instalacji fotowoltaicznych tylko z rządowej listy zielonych materiałów
audyt energetyczny (1200 PLN) w 100% pokrywany ze środków publicznych
do 31.12.2027 – podpisywanie umów
do 30.06.2029 – zakończenie prac objętych umową**

Czy mogę dostać dofinansowanie?

Program obejmuje właścicieli i współwłaścicieli domów jednorodzinnych lub mieszkań wydzielonych w takich domach (posiadających wyodrębnioną księgę wieczystą).

Na co i gdzie mogę dostać dofinansowanie?

Dofinansowanie obejmuje wymianę starych urządzeń grzewczych zwanych kopciuchami (nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe) na nowe źródła ciepła, efektywne i ekologiczne kotły, modernizację instalacji grzewczej i termomodernizację budynku (ocieplenie, wymianę okien i drzwi, rekuperację – wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła, montaż instalacji fotowoltaicznej – paneli słonecznych). **Twój dom po modernizacji będzie zużywał do 70% mniej energii na ogrzewanie!**

Dofinansowania możesz szukać w urzędzie gminy, gdyż samorządy lokalne dysponują środkami z NFOŚiGW, WFOŚiGW czy samorządu województwa. **Zwróć się o pomoc do doradcy energetycznego.**

Co zrobić gdy moja inwestycja jest w trakcie realizacji lub zakończona?

Warunkiem dofinansowania jest poniesienie pierwszego kosztu do 6 miesięcy przed złożeniem wniosku.

Jaką dotację mogę otrzymać?

Podstawowy poziom dofinansowania

Osoby o dochodzie rocznym **do 135 000 zł**

- » maksymalna kwota dotacji: na wymianę źródła ciepła – 25 000 zł / z kompleksową termomodernizacją – 50 000 zł (56 000 zł z PV*)

Podwyższony poziom dofinansowania

Osoby o przeciętnym miesięcznym dochodzie na jednego członka gospodarstwa domowego do – 1894 zł (gospodarstwo wieloosobowe) lub 2651 zł (gospodarstwo jednoosobowe).

- » maksymalna kwota dotacji: na wymianę źródła ciepła – 32 000 zł / z kompleksową termomodernizacją – 72 000 zł (81 000 zł z PV)

Najwyższy poziom dofinansowania

Osoby z przeciętnym miesięcznym dochodem na jednego członka gospodarstwa domowego do – 1090 zł (gospodarstwo wieloosobowe) lub 1526 zł (gospodarstwo jednoosobowe)

- » maksymalna kwota dotacji na wymianę źródła ciepła – 50 000 zł / z kompleksową termomodernizacją – 100 000 zł (115 000 zł z PV)

Warunkiem otrzymania dofinansowania do KOMPLEKSOWEJ TERMOMODERNIZACJI jest audyt energetyczny.

Wnioski są przyjmowane i rozpatrywane na bieżąco.

* - PV - instalacja fotowoltaiczna

Weź nawet do 136 200 zł bezzwrotnej dotacji na kompleksową termomodernizację budynku i wymianę starych źródeł ciepła.

Jak mam ją uzyskać?

- » dowiedz się więcej: punkt konsultacyjno-informacyjny w gminie, ekodoradca, okienko bankowe
- » zamów audyt energetyczny, ustal zakres prac: ocieplenie, termomodernizacja, wymiana źródła ciepła
- » przygotuj dokumenty budynku: księgę wieczystą lub dokument własności, zaświadczenie o dochodach (ewentualnie: zgodę współwłaścicieli na modernizację, współmałżonka na zaciąganie zobowiązań, umowę z wykonawcą)
- » wypełnij i złóż wniosek o dofinansowanie: elektronicznie, na portalu www.gov.pl, w wersji papierowej (WFOŚiGW, gminny punkt konsultacyjno-informacyjny)
- » zawrzyj umowę o dofinansowaniu
- » zrealizuj inwestycję i złóż wnioski o płatność lub realizuj inwestycję z otrzymanej dotacji

Więcej informacji na:

<https://czystepowietrze.gov.pl>
www.powietrze.mazovia.pl



PO CO DBAMY O CZYSTE POWIETRZE?



Tu sprawdzisz
jakość powietrza
w swojej okolicy.

Nasze Mazowsze – żyjmy tu zdrowo bez SMOGU!

Czy wiesz co to jest SMOG i jak powstaje?

Wszyscy chcemy oddychać czystym i zdrowym powietrzem niezagrażającym naszemu zdrowiu, a nawet życiu. Niestety szybki rozwój cywilizacji, uprzemysłowienie i intensywna gospodarka rolna, ale również my sami i nasze domy, od lat przyczyniamy się do wzrastającego zanieczyszczenia powietrza, a w konsekwencji powstawania **SMOGU**, nienaturalnego zjawiska atmosferycznego pojawiającego się w warunkach nadmiernego zanieczyszczenia powietrza. Sprzyja mu bezwietrzna pogoda i duża wilgotność oraz ukształtowanie terenu (częściej występuje w dolinach o słabym przewietrzaniu) oraz zwarta zabudowa.

SMOG jest dla nas bardzo nieprzyjemny i szkodliwy. Powietrze jest „ciężkie”, zamglone i brzydko pachnie. Szkodzi wszystkim, szczególnie źle go znoszą dzieci, osoby starsze oraz alergicy i osoby z chorobami układu oddechowego i krążeniowego.

Główną przyczyną **SMOGU** jest **niska emisja pyłów i szkodliwych gazów** (do wysokości 40 metrów), a podstawowym źródłem zanieczyszczeń jest sektor komunalno-bytowy, czyli domowe piece grzewcze i lokalne kotłownie węglowe, spalające węgiel kamienny i drewno w sposób nieefektywny, oraz transport spalinowy czyli pojazdy z silnikami spalinowymi (przede wszystkim w centrach dużych miast).

**Zawalcz o Swój oddech i zdrowie nas wszystkich!
Zdrowe Mazowsze to serce Polski i nasz wspólny cel.**

Pamiętaj, że człowiek z każdym oddechem wciąga do płuc około **pół litra powietrza**. Warto by było czyste. A niestety nie jest. **SMOG** działa na nas podstępnie, długotrwale i niezauważalnie, a prowadzi do wielu poważnych schorzeń, atakuje serce, płuca i inne organy oraz układ nerwowy i odpornościowy. Zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwory (płuc, gardła, krtani). Może prowadzić do bezpłodności i zwiększa ryzyko patologii ciąży. Wywołuje

i zaostrza przebieg wielu pozornie niezwiązanych z nim chorób, co w efekcie może prowadzić nawet do przedwczesnej śmierci. U dzieci powoduje alergię i konieczność przyjmowania leków.

Przez **SMOG** musimy zmieniać nasze codzienne nawyki. Zamykamy się w domach, gdy pogoda pozornie zaprasza na spacer. Pogłębia się złe samopoczucie nie tylko osób starszych. Czasem powinniśmy nawet nosić ochronne maseczki.

Warto zapoznawać się z prognozami pogody, które ostrzegają nie tylko przed niebezpiecznymi zjawiskami atmosferycznymi, ale również informują o jakości powietrza.



ZAPAMIĘTAJ!

Badania przeprowadzone przez naukowców z Energy Policy Institute na Uniwersytecie w Chicago potwierdziły, że oddychanie powietrzem, w którym przekroczone jest stężenie pyłów **PM2,5**, skraca życie **o ponad 2 lata**. Jest bardziej szkodliwe niż palenie papierosów i spożywanie alkoholu czy nawet niebezpieczniejsze od zakażenia wirusem HIV.

Poznaj skutki zanieczyszczenia powietrza i SMOGU:

Nasze zdrowie: zanieczyszczenie powietrza wywołuje krótkotrwałe, ostre objawy chorobowe – duszność i kaszel. Ale również choroby przewlekłe i nieuleczalne, bezpośrednio zagrażające życiu lub skracające jego długość.

Przyroda wokół nas: od zanieczyszczonego powietrza chorują też zwierzęta i rośliny, w efekcie zmniejsza się bioróżnorodność środowiska.

Atmosfera i klimat: zanieczyszczenia w powietrzu wywołują też zmiany klimatyczne, są powodem występowania smogu, kwaśnego deszczu, powiększania się dziury ozonowej czy zaostrzenia efektu cieplarnianego.

Rolnictwo: zanieczyszczone powietrze zakwasza glebę, wywołuje choroby roślin, wpływa na zmniejszenie i straty plonów oraz powoduje, że nasze pożywienie jest gorszej jakości i niezdrowe.

Gospodarka: od zanieczyszczonego powietrza powstają straty w gospodarce, niszczy infrastruktura, opieka zdrowotna i pracodawcy ponoszą wyższe koszty związane ze zmniejszeniem produktywności chorujących pracowników.

Czy wiesz co zanieczyszcza powietrze na Mazowszu?

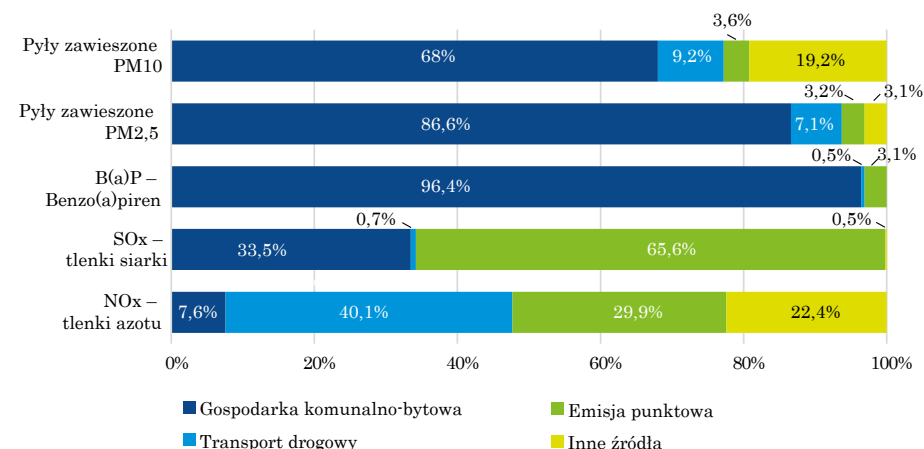
Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza są nasze domy ogrzewane nieekologicznymi, starymi urządzeniami grzewczymi – piecami, nie bez przyczyny zwanymi kopciuchy, spalającymi paliwo złej jakości (jak odpady węglowe). Poza tym również spalanie śmieci, a w przypadku palenia odpadów gumowych, baterii czy plastików (torby i butelki) generujące toksyczny dym. A w centrum Warszawy również intensywny ruch samochodowy (silniki spalinowe).

Na Mazowszu spada liczba zgonów i hospitalizacji spowodowanych złą jakością powietrza, co jest efektem podjętej kilka lat temu uchwały antysmogowej. Niestety dane są nadal alarmujące. Ale wspólnie odnosimy pierwsze sukcesy.

- » zanieczyszczenia powietrza zabijają co roku **6,5 mln** ludzi na całym świecie, w Polsce prawie 50 tys. (szacunek Europejskiej Agencji Środowiska)
- » konsekwencje chorób wywołanych przez SMOG na Mazowszu, to: **co roku śmierć około 6000 osób, ponad pół miliona** wizyt u lekarzy specjalistów, **około 12 tys.** przypadków hospitalizacji, wiele milionów dni zwolnień z pracy, koszty zdrowotne w wysokości **35 mld** (dane szacunkowe na 2020 rok, prezentowane na Kongresie Czystego Powietrza w 2023 roku w Warszawie)
- » analiza wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie mieszkańców województw mazowieckiego, małopolskiego i śląskiego w latach **2018–2022** wykazała, że w tym czasie liczba zgonów i hospitalizacji spowodowanych złą jakością powietrza spadła o **6723 zgonów i 5615 hospitalizacji** (według Europejskiego Centrum Czystego Powietrza)
- » według szacunków z powodu długotrwałego działania pyłu zawieszonego PM2.5 życie mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze o około 8 miesięcy, w Polsce o **10 miesięcy**.

Źródła i podział zanieczyszczeń w województwie mazowieckim:

(Dane: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za 2023 rok)



WNIOSKI z badań: Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na Mazowszu jest emisja antropogeniczna sektora bytowo-komunalnego (kominy domów z indywidualnym ogrzewaniem), komunikacji samochodowej (o znacznym natężeniu) i przemysłu (petrochemiczny w Płocku). Poza tym napływ zanieczyszczeń z innych obszarów kraju i z zagranicy, na co niestety nie mamy już wpływu.

Co do tej pory dał nam Program „CZYSTE POWIETRZE”?

W 2023 r., w porównaniu do 2022 r. i lat wcześniejszych, poprawiła się jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Rok 2023 był pierwszym, w którym nie przekroczono dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10, w porównaniu z 2021 r. gdy był przekroczony na całym Mazowszu. **W 2023 r.** również nie został przekroczony dopuszczalny poziom dwutlenku siarki i po raz pierwszy benzo(a)pirenu, którego wysokie stężenie w latach poprzednich pojawiało się w okresach grzewczych. Natomiast przekroczenie dopuszczalnego poziomu dwutlenku azotu zanotowano tylko w centrum aglomeracji warszawskiej (intensywny ruch samochodowy). **Poprawa jakości powietrza w 2023 roku jest rezultatem między innymi realizacji programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej.**

Czy teraz już wiesz dlaczego musimy dbać o czyste powietrze?



Mazowsze w 2023 roku nowym liderem „Czystego Powietrza”

W 2023 roku najwięcej, ponad 27 tysięcy wniosków do Programu Czyste Powietrze na wymianę starych kotłów i termomodernizację budynków złożono na Mazowszu. Dodatkowo 12 mazowieckich gmin znalazło się w pierwszej 30. najbardziej aktywnych gmin w Polsce (liczba wniosków na liczbę budynków jednorodzinnych).

GINNE PUNKTY KONSULTACYJNO-INFORMACYJNE PROGRAMU „CZyste Powietrze”

POWIAT PŁOCKI

Gmina Bielsk

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Drobińska 19
tel. 24 2650119

Miasto i Gmina Bodzanów

Urząd Miasta i Gminy Bodzanów
ul. Bankowa 7
tel. 22 3404080

Gmina Bulkowo

Urząd Gminy Bulkowo
ul. Szkolna 1
tel. 573488983

Miasto i Gmina Drobin

Urząd Miasta i Gminy w Drobinie
ul. Piłsudskiego 12
tel. 24 2601441

Gmina Łąck

Centrum Kultury, Rekreacji i Sportu
ul. Warszawska 39
tel. 24 3841427, 669269821

Gmina Nowy Duninów

Urząd Gminy w Nowym Duninowie
ul. Osiedlowa 1
tel. 512372517

Gmina Radzanowo

Zakład Gospodarczy w Radzanowie
ul. Rolna 4
tel. 723975733

Gmina Słupno

Urząd Gminy w Słupnie
ul. Miszewska 8a
tel. 24 2679583, 696467765

Gmina Staroźreby

Urząd Gminy Staroźreby
ul. Płocka 18
tel. 24 2663096

Miasto i Gmina Wyszogród

Urząd Gminy i Miasta Wyszogród
ul. Rębowska 37
tel. 24 2672633

Gmina Mała Wieś

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Płońska 4

POWIAT SIERPECKI

Gmina Gozdowo

Urząd Gminy w Gozdowie
ul. Krystyna Gozdawy 19
tel. 24 2762112

Gmina Rościszewo

Urząd Gminy w Rościszewie
Ul. Armii Krajowej 1
tel. 24 276 40 76 w. 46

Gmina Szczutowo

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Szczutowie
tel. 690 904 223

Gmina Zawidz Kościelny

Urząd Gminy w Zawidzu
ul. Mazowiecka 24
tel. 24 2766101

POWIAT GOSTYNIŃSKI

Gmina Szczawin Kościelny

Urząd Gminy w Szczawinie Kościelnym
ul. Jana Pawła II 10
tel. 24 2351372 / 24 2351346

Gmina Gostynin

Urząd Gminy Gostynin
ul. Parkowa 32 pok. 15
tel. 24 236 07 65

Miasto Gostynin

Urząd Miasta Gostynina
ul. Rynek 26
tel. 24 236 07 10

Szanowni Państwo!

Wszyscy zdajemy sobie sprawę, jak ważne dla naszego zdrowia i komfortu życia jest czyste powietrze. Jako samorząd Płocka realizujemy różne działania proekologiczne w zakresie ochrony środowiska i eliminowania szkodliwego smogu.

Sukcesywnie wymieniamy autobusy komunikacji miejskiej na hybrydowe i jesteśmy w trakcie pozyskiwania dofinansowania na zakup pojazdów wodorowych. Na termomodernizację i instalacje fotowoltaiczne budynków użyteczności publicznej, m.in. placówek oświatowych, przeznaczaliśmy w ubiegłym i tym roku ponad **17 mln zł**.

Zainwestowaliśmy blisko **2,2 mln zł** w poprawę jakości funkcjonowania Przedsiębiorstwa Gospodarowania Odpadami w Kobiernikach, m.in. w hermetyzację hali przyjęć sortowni mechanicznego przetwarzania odpadów. Od kwietnia do listopada czyścimy na mokro główne drogi w mieście, co ogranicza wzbijanie się w powietrze szkodliwych dla zdrowia pyłów i kurzu.

Zazieleniamy nasze osiedla oraz strefy do odpoczynku i rekreacji. W najbliższych planach mamy utworzenie nowego parku miejskiego na osiedlu Międzytorze, dużego skweru w Imielnicy, parku linearnego wzdłuż ul. Lachmana czy sześciu parków kieszonkowych. Posadzimy w tym roku kolejne tysiące drzew, krzewów i roślin ozdobnych, które działają jak naturalny filtr i usuwają z powietrza szkodliwe substancje.

Co niezwykle ważne, o jakość powietrza możemy zadbać wspólnie. Mieszkańcy Płocka od kilku lat mają możliwość otrzymania dotacji z budżetu miasta na wymianę nieekologicznych źródeł ogrzewania w swoich domach. Nabór wniosków w tym roku trwa do końca października. Na ten cel zarezerwowaliśmy **1 mln 100 tys. zł**, z czego **800 tys. zł** to środki własne naszego samorządu, a **300 tys. zł** pozyskaliśmy z budżetu samorządu województwa mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego ciepła 2024”.

Zachęcam Państwa do złożenia wniosku o udzielenie dotacji i wymianę źródeł ciepła na przyjazne dla środowiska. Ma to ogromne znaczenie dla zdrowia i samopoczucia nas wszystkich.



Prezydent Płocka
Andrzej Nowakowski

W 2023 roku

z budżetu miasta Płocka udzielono mieszkańcom:

149

dotacji na zmianę systemu ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ciepła

153

tyle łącznie zlikwidowano palenisk na paliwo stałe i zastąpiono je w 109 budynkach ogrzewaniem gazowym, w 1 ogrzewaniem elektrycznym oraz w 39 pompą ciepła

802 126 zł

na taką kwotę łącznie przyznano dotację, w tym 300 000 zł dofinansowanie od Sejmiku Województwa Mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego ciepła”

W 2024 roku

w Płocku nabór wniosków o udzielenie dotacji do zmiany nieekologicznych źródeł ogrzewania trwa od 1 lutego do 31 października

199

tyle do 14 października złożono wniosków (na łączną kwotę 814 940 zł).

Mieszkańcy muszą rozliczyć się do 1 grudnia, natomiast do 14 październik rozliczono 71 wniosków na kwotę 368 100 zł. Zadeklarowano wymianę pieców węglowych na ogrzewanie gazowe (186), na pompę ciepła (12) i ogrzewanie elektryczne (1). Największe zainteresowanie jest wśród mieszkańców lewobrzeżnej części Płocka na osiedlach Radziwie, Ciechomice i Góry oraz części prawobrzeżnej na osiedlach Borowiczki, Imielnica, Wyszogrodzka i Trzepowo.

W 2024 roku

w ramach programu „Mazowsze dla czystego ciepła 2024 r.”, w budżecie miasta zarezerwowano **750 000 zł** i dodatkowo otrzymano **300 000 zł** dofinansowania z budżetu Województwa Mazowieckiego.

Gmina Zawidz od lat prowadzi aktywne działania służące poprawie jakości powietrza.

W 2017 roku Rada **Gminy Zawidz** podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zawidz na lata 2017–2020 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2021–2024”, która zawierała dogłębne analizy w obszarze ochrony klimatu oraz poprawy jakości powietrza.

W **2019 roku** Gmina Zawidz otrzymała wsparcie unijne w wysokości **1 090 364,11 zł** w ramach projektu „Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza poprzez wymianę urządzeń grzewczych, termomodernizację oraz montaż paneli fotowoltaicznych na terenie Gminy Zawidz” Przedsięwzięcie polegało na zastąpieniu węglowych źródeł ciepła na proekologiczne instalacje grzewcze. W ramach projektu wykonana została modernizacja kotłowni w **48 domach jednorodzinnych**, w tym instalacja **31 pieców na gaz** i **17 pieców na pellet**. W 2021 roku został uruchomiony dla mieszkańców Gminy Zawidz punkt konsultacyjno-informacyjny obsługi programu „Czyste Powietrze”. W punkcie można uzyskać informacje o zasadach programu oraz bezpłatne wsparcie w zakresie przygotowywania wniosku o dofinansowanie. Zainteresowani mieszkańcy mogą także skorzystać ze stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu, przy którym można wypełnić wnioski, wydrukować je i od razu złożyć wypełnione wnioski o dofinansowanie, które zostaną przekazane do WFOŚiGW w Warszawie. Punkt pomaga także przy rozliczaniu przyznanych dofinansowań, w tym przy poprawnym wypełnianiu wniosków o płatność oraz kompletowaniu wymaganych załączników.

Od uruchomienia, za pośrednictwem punktu konsultacyjnego złożono już ponad **300 wniosków**, w ramach wykonanych przedsięwzięć zostały wypłacone dotacje w kwocie **3621277,33 zł**.

Kamil Różański
Wójt Gminy Zawidz

W latach w **2018–2023** mieszkańcy Gminy złożyli **278 wniosków** o dofinansowanie wymiany źródeł ogrzewania, z czego zrealizowano **124**, na łączną kwotę dotacji **3 621 277,33 zł**.

W **2024 roku** w Gminie za pośrednictwem punktu konsultacyjnego mieszkańcy złożyli **28 wniosków** o udzielenie dotacji do zmiany nieekologicznych źródeł ogrzewania. W ramach realizacji programu Czyste Powietrze do dnia **9 września** w gminnym punkcie konsultacyjnym udzielono **110 konsultacji** oraz natomiast złożono **28 wniosków** na wymianę pieców węglowych.



Gmina Gostynin

Zmiany klimatu spowodowane działalnością człowieka stały się faktem, co nieustannie potwierdzają pojawiające się w naszym kraju zjawiska ekstremalne w niespotykanym dotychczas natężeniu. Susza, trąby powietrzne czy gwałtowne nawałnice dotykają nas coraz częściej. Jest to sygnał, że konieczne jest prowadzenie działań łagodzących i dostosowujących do zachodzących zmian klimatu. To od władz lokalnych zależy wdrożenie tych działań.

Dlatego też **Gmina Gostynin** mając na uwadze zdrowie mieszkańców, chcąc ograniczyć emisję do atmosfery szkodliwych substancji, które powstają na skutek ogrzewania domów jednorodzinnych słabej jakości paliwem w przestarzałych domowych piecach, uczestniczy w programie „Czyste powietrze”, współfinansowanym z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Od 2019 roku prowadzi punkt edukacyjno-konsultacyjny „Czyste Powietrze”. W punkcie mieszkańcy otrzymują informacje o programie oraz pomoc przy wypełnianiu wniosku o udzielenie dofinansowania. W **latach 2019–2024** przy wsparciu punktu przygotowano **291 wniosków** o dofinansowanie.

Gmina podejmuje również inne działania proekologiczne mające na celu poprawę jakości powietrza, wód czy gleb. Wykorzystuje energię odnawialną do zasilania latarni bateriami słonecznymi. Zwiększa nasadzenia drzew i krzewów. Propaguje segregację odpadów oraz edukuje mieszkańców w tym zakresie („Baterie za sadzonkę”). Obiekty publiczne objęto termomodernizacją. Planuje wymienić tabor (autobusy szkolne) na zasilany alternatywnymi źródłami energii (napęd hybrydowy). Planuje zaangażować mieszkańców w działania proklimatyczne, angażując fundusz sołecki, który jest formą budżetu partycypacyjnego. Przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszu mają służyć poprawie warunków życia mieszkańców, co oznacza, że mogą być wydatkowane także na cele służące ochronie środowiska i klimatu.

W 2024 roku gmina przystąpiła do projektu „Mazowsze bez smogu”, zatrudniając ekodoradcę, który doradza w znajdowaniu optymalnych rozwiązań energetycznych zarówno mieszkańcom jak i władzom gminy.

Renata Kędzińska
Wójt Gminy Gostynin

W pierwszym półroczu **2024 roku** złożono **47 wniosków** o dofinansowanie (**41 wniosków** o wymianę źródła ciepła, **7 wniosków** na samą termomodernizację budynku). W tym okresie za pośrednictwem punktu rozliczono **28 wniosków** i wypłacono **581 728,13 zł** dotacji.



Efektywnie wykorzystujemy potencjał Gminy Brudzeń Duży

Gmina Brudzeń Duży stawia na rozwój i pracę na rzecz mieszkańców. Wiemy jak ważne są działania proekologiczne w zakresie ochrony środowiska, walka ze smogiem dotyczy wszystkich i staramy się wdrażać działania poprawiające jakość powietrza. Gmina w 2024 roku podejmowała szereg działań promujących program „Czyste Powietrze” i prowadziła akcję informacyjną. W urzędzie udzielane były informacje o zasadach programu, niezbędnych załącznikach i korzyściach wynikających z wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków. Na Dożynkach Gminnych w Sikorzu (25.08.2024) Urząd Gminy Brudzeń Duży, w punkcie informacyjno-konsultacyjnym prowadził akcję ekologiczną przedstawiając zagadnienia edukacyjne związane z ekologią, w tym m.in. Program „Czyste Powietrze”, który jest kluczowym elementem walki ze smogiem, szansą na poprawę komfortu życia mieszkańców i rozwój lokalnej społeczności. W ramach edukacji społeczeństwa przeprowadzono szkolenia dla mieszkańców dotyczące uchwały antysmogowej i zasad uczestnictwa w programie priorytetowym „Czyste Powietrze”. Również zadania wykonywane przez ekodoradcę gminnego obejmują wdrażanie działań wśród mieszkańców związanych z oszczędzaniem energii, poprawą efektywności energetycznej budynków czy termomodernizacją. Gmina Brudzeń Duży w **latach 2023–2024** przeprowadziła inwestycję „Termomodernizacja budynków gminnych” na którą z Rządowego Funduszu „Polski Ład” Program Inwestycji Strategicznych uzyskano dofinansowanie w wysokości **2 807 684,10 zł**. Budynki gminne zyskały proekologiczne instalacje grzewcze. W najbliższych latach gmina planuje kolejne termomodernizacje związane z wymianą źródeł ciepła m.in. w placówkach oświatowych. Dla mieszkańców planuje cykle szkoleń dotyczących programu „Czyste Powietrze” i wsparcie ekodoradcy w zakresie doboru urządzeń grzewczych, wykorzystania odnawialnych źródeł energii, pomocy w wypełnianiu wniosku o udzielenie dofinansowania.

Michał Twardy
Wójt Gminy Brudzeń Duży

W **roku 2023** na terenie Gminy Brudzeń Duży wymieniono **41 kotłów** (wydatkowane środki finansowe – **1 600 365,00 zł**). Z informacji GOPS w Brudzeniu Dużym wynika, że na dzień **17.09.2024 roku** wydano **154 zaświadczenia** o dochodach, co wskazuje na duże zainteresowanie mieszkańców programem „Czyste Powietrze”. Od stycznia **2024 roku** do urzędu gminy wpłynęły wnioski **30 zmian deklaracji** dotyczących źródeł ciepła i źródeł spalania paliw, spowodowane otrzymaniem dofinansowania na wymianę źródła ciepła.



	Zaangażowane środki finansowe w zł	Uzyskana redukcja emisji	Wymienione kotły	Przeprowadzone kontrole	Akcje edukacyjne
Płock	16 731 174,29	51,145	543	235	8
POWIAT PŁOCKI 2023 rok					
gminy miejsko-wiejskie					
Bodzanów	1 124 400,00	4,901	44	25	1
Drobin	136 518,49	0,189	3	0	4
Gąbin	2 611 379,90	7,710	88	52	1
Wyszogród	145 070,00	0,530	7	20	1
gminy wiejskie					
Bielsk	431 600,00	0,786	10	25	1
Brudzeń Duży	1 600 365,00	4,183	41	25	4
Bulkowo	947 911,60	2,607	26	25	3
Łąck	579 315,20	1,816	16	25	1
Mała Wieś	2 187 498,00	6,513	60	105	1
Nowy Duninów	0,00	0,000	0	0	0
Radzanowo	1 307 505,50	3,647	36	50	2
Stubice	3 289 913,31	3,922	33	11	0
Stupno	88 872,21	0,767	14	50	2
Stara Biała	1 015 698,60	3,297	44	50	6
Staroźreby	1 487 290,00	3,938	39	28	2
POWIAT SIERPECKI 2023 rok					
Sierpc	14 355 846,75	13,163	360	134	2
gminy wiejskie					
Gozdowo	330 941,83	0,447	10	25	2
Mochowo	2 369 500,00	0,708	13	20	1
Rościszewo	438 323,22	0,698	15	0	0
Sierpc	1 157 891,60	1,549	25	70	0
Szczutowo	1 131 012,72	1,768	27	25	2
Zawidz (gmina wiejska)	3 408 000,00	10,872	240	0	0
POWIAT GOSTYNIŃSKI 2023 rok					
Gostynin	1 646 941,22	1,768	43	70	5
gminy miejsko-wiejskie					
Sanniki	3 014 767,71	4,844	67	20	2
gminy wiejskie					
Gostynin	500 046,00	1,002	15	73	2
Pacyna	72 522,00	0,646	7	10	1
Szczawin Kościelny	0,00	0,000	0	0	0

Dane na 2023 rok, pozostałe dane: <https://mazowieckie.raport-pop.pl>

Dobre praktyki ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza



- wymiana starych źródeł ogrzewania
- edukacja ekologiczna
- kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów
- ograniczanie emisji z transportu samochodowego

Wdrażanie



- informacja i edukacja – samorządy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
- finansowanie – NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO WM 2014–2020, FTiR, BOŚ
- wymiana urządzeń i instalacji – mieszkańcy i podmioty gospodarcze
- kontrola – wójt, burmistrz, prezydent, straże gminne i miejskie, policja, WIOŚ

UWAGA!

Wnioskodawcy i beneficjenci programu „Czyste powietrze”



- Rozsądnie korzystaj z programu.
- Dokładnie sprawdzaj oferty, nie podpisuj od razu!
- Uważaj na oferty składane przez akwizytorów i sprawdzaj, co podpisujesz.
- Wybieraj sprawdzonych wykonawców.
- Pamiętaj, że dotacja z programu przysługuje Tobie, a nie wykonawcy.
- Instalowanie nowego urządzenia grzewczego jest skuteczne tylko w ocieplonym domu.